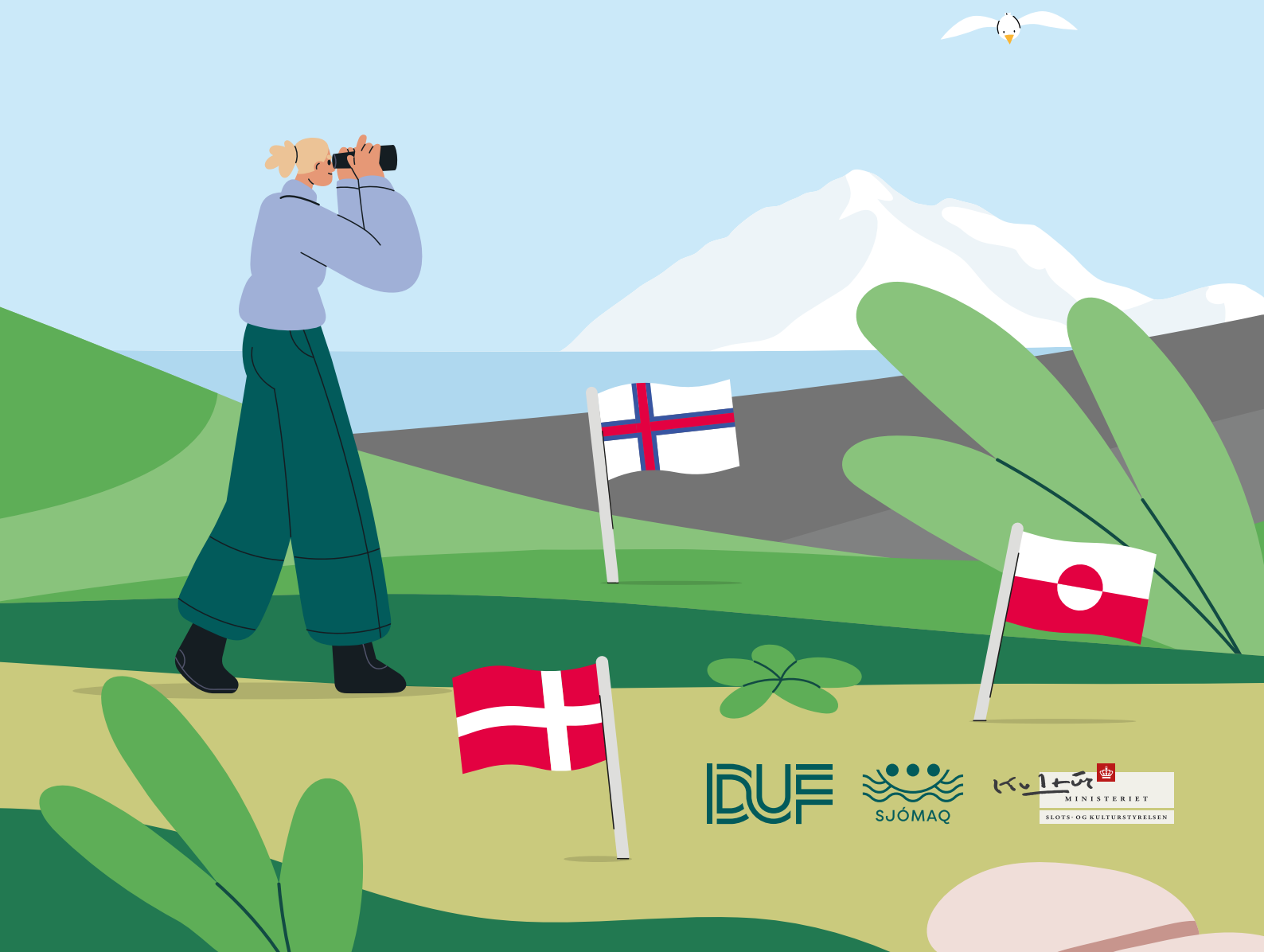

SEPTEMBARI 2024

SJÓMAQ- MISISSUINEQ

NAALAGAAFFEQATIGIINNEQ PILLUGU
INUUSUTTUT ILISIMASAANNIK ISUMAANNILLU
MISISSUINERMIT TIGULAAKKAT

IDUF

SJÓMAQ

MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

IMARISAA

Siulequt.....3

Ilisimasaqarneq4

Soqutiginninneq.....8

Isiginnittaaseq.....9

Isummiutiinnakkat oqaluttuarsiallu pitsaanngitsut10

Naalagaaffeqatigiinnermik misigisimaneq12

Isuma.....14

Inuusuttut aaqqiissutissatut siunnersuutaat.....17

Ima isiorpugut.....18

Sjómaq pillugu.....19

Nalunaarusiaq pillugu:
Sjómaq-mi misissuineq - Naalagaaffeqatigiinneq pillugu
inuusuttut ilisimasaannik isumaannillu misissuineq. Septembari 2024.

Nalunaarusiaq tamakkiisoq Sjómaq-p nittartagaani imlt.
QR-kode atorlugu maana aaneqarsinnaavoq.

DUF-mit saqqummersitaq - Dansk Ungdoms Fællesråd
suliniutip Sjómaq-p ilaatut.

Saqqummersitaq issuaaffigineqarsinnaavoq najoqqutamit innersuussinikkut.

DUF-mi aaqqissuisoqarfik:
Jonas Roelsgaard,
Sjómaq-mi projektledi

Sofie Sørensen,
Sjómaq-mi studentermedhjælper

Ida Wendelboe Hansen,
Sjómaq-mi kukkunersuisoq suliffimmik misiliutigaluni

Suleqatigisat: Epinion

Illoqqarneqarfia: Grafisk Afdeling ApS

Naqiterneqarfia: Lasertryk

DUF soqutigisaqaqatigiiffiuvoq inuiaqatigiinni meeqqanut inuusuttunullu suliniatigiiffinnut 78-nut soqutiginnilluni suliniartunut ilaasoq. DUF-ip inuusuttut peqatigiiffinnut oqartussaaqataanermullu peqataanissaannik siuarsaasuvoq.

SIULEQUT

Danmarkip, Savalimmiut Kalaallit Nunaatalu akunnerminni suleqatigiilluernerat nunani taakkunani pingasuni imminnut ilisarismaqatigiinnermit tunngaveqarpoq. Ajuusaarnartumilli paasinarsivoq nunat akornanni ilisarismaqatigiinneq killeqartoq.

Taamaammat DUF – Dansk Ungdoms Fællesrådip suliniut Sjómaq Kalaallit Nunaanni Savalimmiunilu inuusuttut suliniaqatigiiffii suleqatigalugit aallartinneqarpoq, Naalagaaffeqatigiinnermi inuusuttut akunnerminni attaveqatigiinnissaat imminnullu ilisarismanerulernissaat siunertaralugu.

Suliniut ilimatsaassat tunngavigalugit aallartippoq. Assersuutigalugu danskit inuusuttaasa Naalagaaffeqatigiinnermut Kalaallit Nunaat Savalimmiullu pillugit ilisimasaat savalimmiormiut kalaallillu Danmark pillugu ilisimasaannit annikinnerupput. Nunat akornini inunnut isummiutiinnartakanik isiginnittoqartoq inuusuttullu Savalimmiuneersut Kalaallit Nunaanneersullu imminnut ilisarimarpiannngitsut. Kiisalu inuusuttut nunani allani inuusuttoqatiminnut ataatsimuussusermik misigisimarpiannngitsut.

Sjómaq-mi misissuinikkut suliniaqatigiit ilimatsaassat isummiutiinnakkallu tamakku qulaajarusuppaat. Ilumoorpat? Inuusuttut nunani Naalagaaffeqatigisaminniittut allat ataatsimuussuseqarfigalugit misigisimappat? Inuusuttut Kalaallit Nunaata, Savalimmiut Danmarkillu akornanni imminnut qanoq nalunngitsigippat? Inuusuttullu siunissami Naalagaaffeqatigiinneq pillugu qanoq isumaliorpap?

Naalagaaffeqatigiinnermi ataatsimuussuseq inuit akornanni suleqatigiinnermik aallaaveqarluinnarpoq. Suleqatigiinneq ingerlaannassappat kinguaariit nutaat tamarmik Naalagaaffeqatigiinneq pillugu ilinniartussaapput. Neriuterput tassaavoq naleqartitat soorlu ataqqeqatigiinneq, alapernaassuseqarneq, naligiinneq ammasuunerlu aallaavigalugit suleqatigiittoqassasoq.

Siullerpaajugunartumik inuusuttut nunani pingasuneersut imminnut ilisarismaqatigiinnerat isumaallu nalunaarusiami ataatsimi aatsaat misissuiffiqineqarluni nalunaarusiarineqarpoq. Ileqqorissaarneq atorlugu taamaaliorpugut tulluusimaarutigarpullu inuusuttut nunanit pingasuneersut tamaasa ilaatinnaat iluatsikkatigu.

Neriutigaarput nalunaarusiaq aqutigalugu nunat akornanni ilisimasaqarfigeqatigiinnginneq iliuuseqarfigissallugu. Neriuppugut nalunaarusiap Danmarkimi, Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu naligiilluuni suleqatigiinneq, ilisareqatigiinneq attaveqarnerunerlu aallarnerluarumaaraa.

Atuarluarisi!

CHRISTINE RAVN LUND

DUF-imi siulittaasoq

OSKAR ISBOSETHSEN

AFS

PAULA LØVSTRØM PETERSEN

SORLAK

ILISIMANNINNEQ

Immikkoortumi siullermi inuusuttut nunat akornanni imminnut qanoq ilisarisimatiginersut misissussavarput

Inuusuttut Naalagaaffeqatigiinneq pillugu nunallu pineqartut allat killilimmik nalunngisaqartarput

Danskit, savalimmiormiut kalaallillu inuusuttaasa qaaginnarsiortumik Naalagaaffeqatigiinnerup politikkikkut aqqissuussaanera pillugu ilisimasaqarput erseqqinnerusumillu tunngavia, atuuffia nalitsinnilu isumaanut tunngasunik ilisimasaqarpiaratik.

Nunat akornanni inuusuttut Naalagaaffeqatigiinneq oqaluttuarisaanermut politikkikkullu suleqatigiinnermut Kunngeqarnermut Folketingimullu, nunat taakku pingasut tamarmik sinniiseqarfingisaannut attuumatittarpaat. Ataasiakkaat erseqqissartarpaat danskit kunngikkormiuisa ukiortaami oqalugiarnerminni Naalagaaffeqatigiinneq taasaraat.

Inuusuttut Savalimmiuneersut Kalaallit Nunaanneersullu danskit inuusuttaasa Savalimmiunut Kalaallit Nunaannullu ilisimasaannut naleqqiullutik ilisimasaqarnerupput. Eqimattakkuutaani danskit inuusuttaat oqarput isumaqarlutik kalaallit inuusuttaat Danmarkip oqaluttuarisaaneranut, kulturianut danskillu inuusuttaannut ilisimasaqarnerugunartut danskit illuanut ilisimasaannut naleqqiullutik. Savalimmiormiut inuusuttaat isumaqarput Kalaallit Nunaat kalaallillu inuusuttaat pillugit ilisimasaat annikitsuinnaasut soorluttaaq isumaqartut aamma kalaallit Savalimmiut taakkulu inuusuttaat pillugit ilisimasaat annikitsuinnaasut. Spørgekemat atorlugit misissuinnerup takutippaattaaq danskit inuusuttaat Kalaallit Nunaat pillugu ilisimasaat Savalimmiut pillugit ilisimasaannit annertunerusut.

Atuarfimmi atuartsineq ilisimasaqarnerunermut aqqutissatut

Naak danskit inuusuttaasa arfineq-marluk qulit akornanni (71%) Naalagaaffeqatigiinneq pillugu atuartinneqarsimagaluarlutik, 39%-iisa nalunaarutigivaat atuarnerminni ataasiaannarlutik tamanna pillugu atuartinneqarsimallutik. **30%-ngajaasa nalunaarutigivaat tamanna pillugu atuartinneqarsimannngisaannarlutik, imalt. nalullugu ilumut atuartinneqarsimallutik.** Savalimmiormiulli inuusuttaat allatut akippit, taakkumi akippit atuartut 80%-ii Naalagaaffeqatigiinneq pillugu atuartinneqarsimallutik. 53 %-it akippit sammisaq pillugu arlaleriarlutik atuartinneqarsimallutik.

Kalaallit Nunaanni apersorneqartut 70%-ii nalunaarput sammisaq pillugu atuartinneqarsimallutik, 39 % llu nalunaarlutik arlaleriarlutik sammisaq pillugu atuartinneqarsimallutik

Danskit inuusuttaasa amerlanersaasa (68%) nalunaarutigivaat Kalaallit Nunaata geografiia pillugu ilikkagaqarsimallutik ikinnerusullu (39%) oqaluttuarisaaneq pillugu ilikkagaqarsimallutik. Kisitsit matumani Savalimmiunut naleqqiullugu qaffasinneruvoq. Taakkumi nalunaarput (38%) geografi pillugu atuartinneqarsimallutik oqaluttuarisaanerlugu pillugu 19%-iinnaat atuartinneqarsimallutik.

Sanilliussinermi **savalimmiormiut inuusuttaasa amerlasuut (tamarmik 80% sinnerlugu) nalunaarutigivaat immikkoortuni sisamaasuni Danmark pillugu atuartinneqarsimallutik.** Savalimmiut Kalaallit Nunaat pillugu kisitsaat appasinneruvoq - matumani nunalerineq qaffasinnerpaavoq 60%-ulluni, sinnerilu appasinnerulaarlutik. Assiliaq tamanna kalaallit inuusuttaannissaq takussaavoq, Savalimmiunut annertussusaa immikkoortuni tamani 24-30 %-ulluni.

Kalaallit Nunaanni Danmark pillugu kisitsisit immikkoortuni sisamaasuni tamani Savalimmiunisulli qaffasippit. Taamaalluni erseqqissivoq Kalaallit Nunaanni Savalimmiunilu Danmark pillugu ilisimasaqarneq illuanut sanilliullugu qaffasinnerujussuusoq, tassanilu atuarfik annertuumik atuuffeqartoq.

15 %

Danskit inuusuttaasa
15%-usut nalunaarutigivaat
**Savalimmiut pillugit
ilisimasaqaratik.**

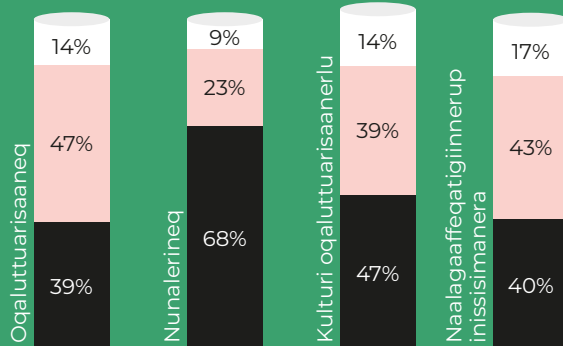
56 %

Danskit inuusuttaasa
56%-iusut nalunaarutigivaat
**atuarnermik nalaanni
Naalagaaffeqatigiinneq
pillugu ataasiaannarlutik
atuartinneqarnikuullutik
atuartinneqarsiman-
ngisaannarlutilluunniit.**

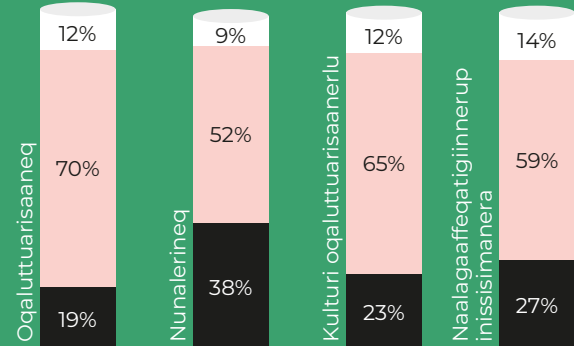
DANSKIT INUUSUTTAAT:

Atuarnerpit nalaani Kalaallit Nunaat/ Savalimmiut pillugit atuartitaanikuuit...

KALAALLIT NUNAA

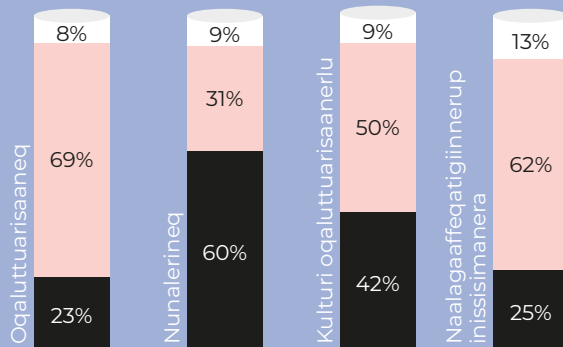
SAVALIMMIUT

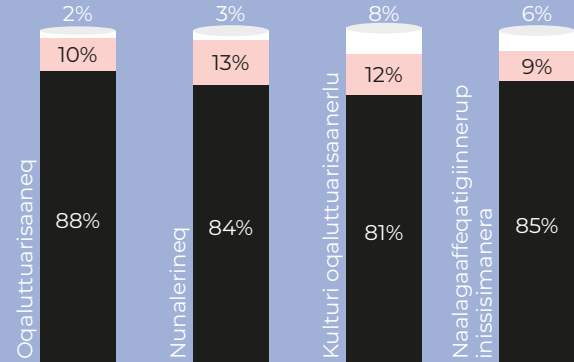
SAVALIMMIORMIUT INUUSUTTUT:

Atuarnerpit nalaani Kalaallit Nunaat/Danmark pillugit atuartitaanikuuit...

KALAALLIT NUNAA

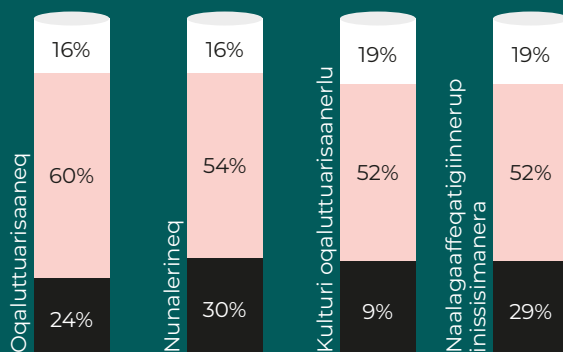
DANMARK

KALAALLIT INUUSUTTAAT:

Atuarnerpit nalaani Savalimmiut/Danmark pillugit atuartitaanikuuit...

SAVALIMMIUT

DANMARK

■ Aap ■ Naamik □ Naluara

Savalimmiut pillugit ilisimasat killeqarput

Danskit kalaallillu inuusuttaasa Savalimmiut pillugit ilisimasaat appasipput. Apersorneqartuni peqataasut erseqqissarpaat Savalimmiut pillugit ilisimasatik tassaasut pinngortitaq inuussutissarsionertigullu aalisarneq savaateqarnerlu.

Danskit kalaallillu inuusuttaasa Savalimmiut pillugit nalinginnaasumik ilisimasatik killeqartut oqaatigaat.

Amerlasuut eqqaavaat atuarnerminni Savalimmiut pillugit tusagaqarsimanatik. Tamanna spørgeskematigut misissuinerit uppersarsarpaat, tassani danskit inuusuttaasa Savalimmiut pillugit atuartinneqarsimasut 20 %-it missaanni appasinnerusut Kalaallit Nunaanni akisunut naleqqiullutik.

Inuusuttut apersorneqartut eqqaamasaat naapertorlugit nalinginnaasumik Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu Savalimmiut pillugit atuartitsineq appasinneruvoq.

Ilisimasaqarnermut tunngaviit

Spørgeskema atorlugu misissuinerit naapertorlugit danskit inuusuttaasa ikittuinnaat nalunaarutigaa ilisimasatik paasisutissat pissarsiatik tusarfinnit tutsuiginartuneersuusut (Kalaallit Nunaannut 22 % Savalimmiunullu 14%).

Ataatsimut isiginnilluni kalaallit inuusuttaat Danmark pillugu ilisimasaqarnerujussuupput Savalimmiunut tunngasuninngarnit, danskit inuusuttaasa nunanut taakkununga ilisimasaat killilerujussuusut, savalimmiullu inuusuttaasa nunanut taakkununga ilisimasaat qeqqaniikannerluni.

"Savalimmiut pillugit atuarfimmi sammisaqar-nikuunngilanga. Naalagaaffeqatigiinneq pineqaraangat Kalaallit Nunaat annermik pineqartarpoq. Savalimmiut imaannerusarpoq, aap, piupput."

Arnaq danskeq, 22-nik ukiulik.

DANSKIT INUUSUTTAAT

Kalaallit Nunaat/Savalimmiut pillugit ilisimasavit tunngaviat qanoq oqaluttuarerusoppiuk?

Amerlanerit akipput, ilisimasatik tusakaminnit tunngaveqartut (36% Kalaallit Nunaannut 39%-llu Savalimmiunut), pingajorarterutingajai (Kalaallit Nunaat) sisamararterutaallu (Savalimmiut) nalunaarput paasisaminnut tunngaviusut tassaasut tusarfiit tutsuiginartut tusakkallu akuleriit. 15%-ii nalunaarput Savalimmiut pillugit ilisimasaqanngilluinnarlutik.

SAVALIMMIORMIUT INUUSUTTAAT

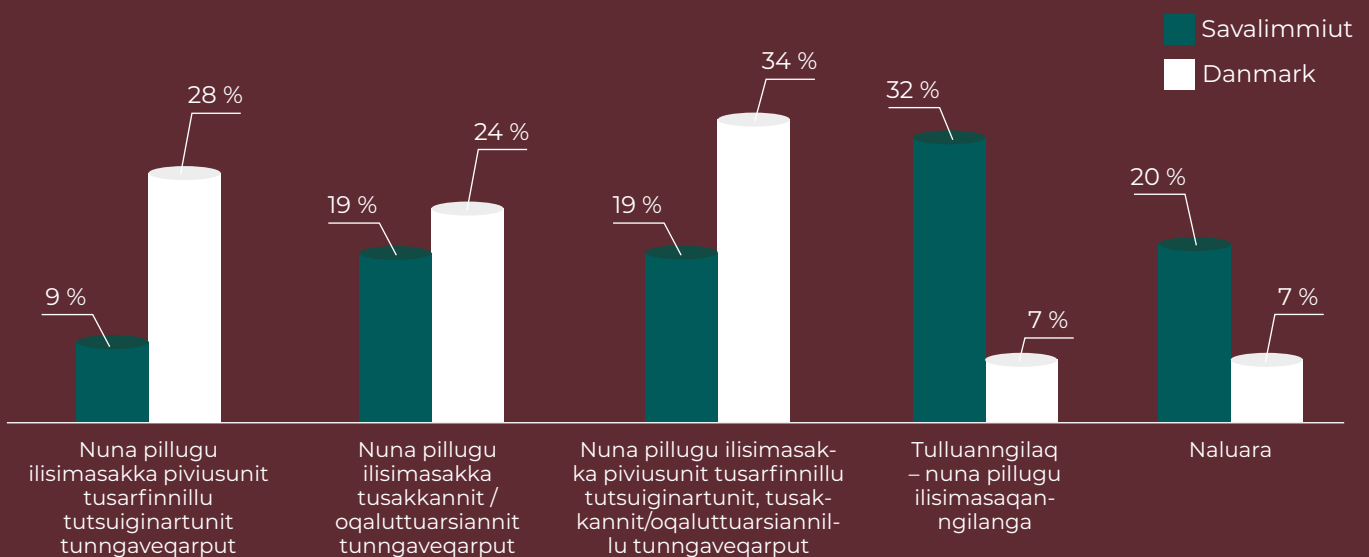
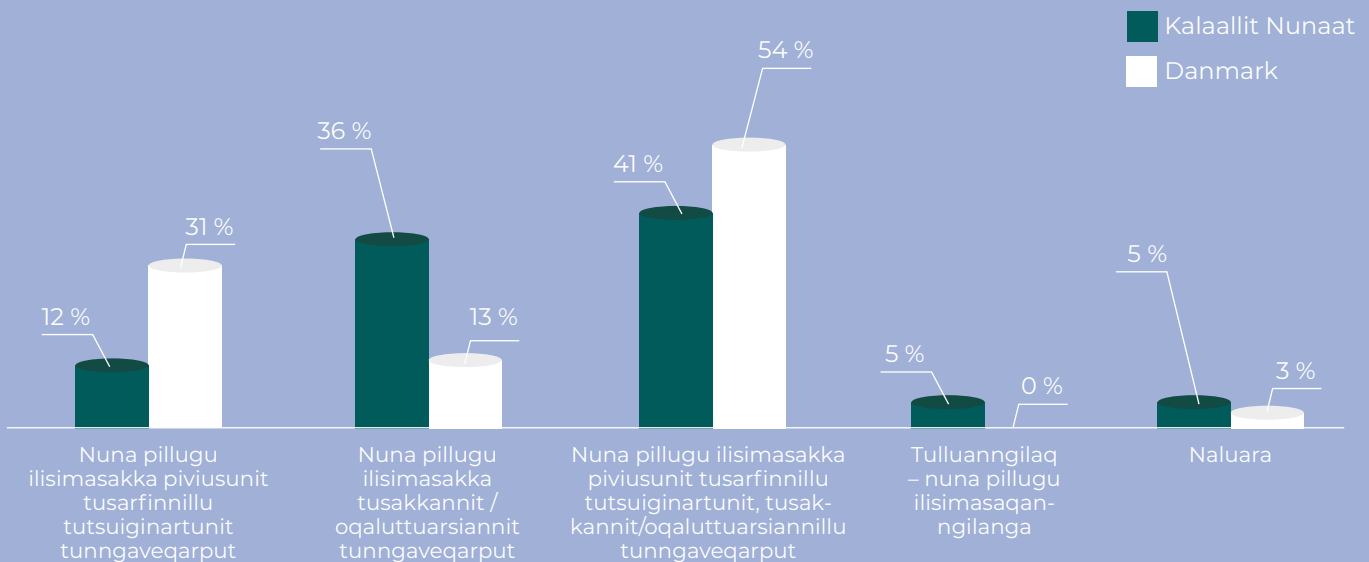
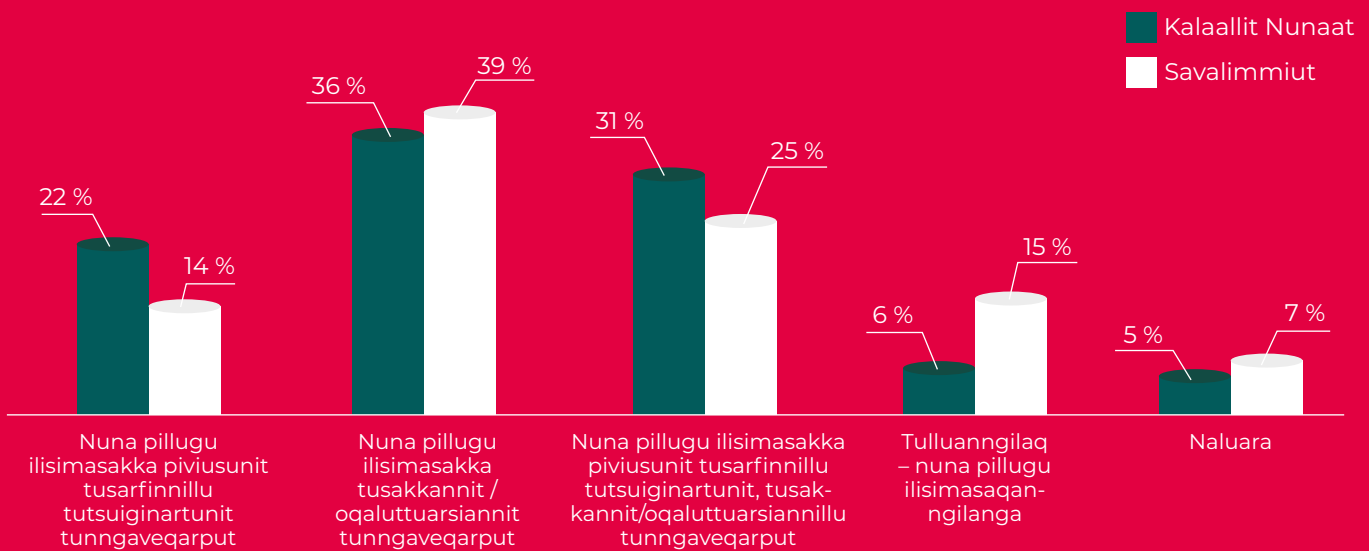
Kalaallit Nunaat/Danmark pillugit ilisimasavit tunngaviat qanoq oqaluttuarerusoppiuk?

Savalimmiut inuusuttaasa 36 %-iisa Kalaallit Nunaat pillugu ilisimasatik tassaasut tusarsimasanit, 12%-iisalu oqaatigaat ilisimasatik tusarfinnit tutsuiginartuneersuusut (41% akipput akuleriissut). 31 %-it Danmark pillugu ilisimasaat tusarfinnit tutsuiginartunit tunngaveqarput, 13 %-t tassaallutik tusarsimasanit 54%-llu akuleriissunit. 5%-iinnaat Kalaallit Nunaat pillugu ilisimasaqanngillat, 0%-llu Danmark pillugu ilisimasaqaratik nalunaarlutik.

KALAALLIT INUUSUTTAAT

Savalimmiut/Danmark pillugit ilisimasatit suminngaanneerfii qanoq oqaluttuarisinnaavigit?

Kalaallit inuusuttaasa 28%-iisa Danmark pillugu ilisimasamik tunngavii tusarfinnit tutsuiginartuneernerarpaat 24%-llu tusarsimasaminneernerarlugit (34%-iisa nalunaarpaat akuleriissut). 9%-iinnaasa oqaatigaat Savalimmiut pillugit ilisimasatik tusarfinnit tutsuiginartuneersut, 32%-iisalu Savalimmiut pillugit ilisimasaqaratik nalunaarlugu. 19%-ii akipput ilisimasatik tusarsimasaminnit tunngaveqartut 19%-llu akillutik akuleriinneersut.

SOQUTIGISAT

Immikkoortumi matumani sammissavagut inuusuttut Naalagaaffeqatigiinnermut nunanullu allanut soqutiginninneri

Amerlanerussuteqarluartut isumaqarput Naalagaaffeqatigiinneq pillugu ilisimasaqarnissaq pingaartooq

Danskit affaat sinnilaarlugit (52%) isumaqarput pingaartuusooq (34%) imaluunniit pingaartorujussuusooq (18%) Naalagaaffeqatigiinnermut, Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu ilisimasaqarnissaq. "Pingaaruteqakannerpoq"-mik akisut amerlassutsit (31%), amerlanerussutillit 83%-it isumaqarput ilisimasaqarnissaq pingaartuusooq pingaaruteqartorujussuulluniluunniit.

Kisitsisit assingusut kalaallit savalimmiullu inuusuttaannut erserput. Kalaallit inuusuttaasa 54%-ii akippu Naalagaaffeqatigiinnermut ilisimasaqarnissaq "pingaartooq" imlt. "pingaartorujussuusooq". "Pingaarpoq" ilanngukkaanni 86%-it isumaqarput Naalagaaffeqatigiinneq pillugu ilisimasaqarnissaq pingaartooq. Savalimmiut inuusuttaasa 65%-ii isumaqarput Naalagaaffeqatigiinnermut ilisimasaqarnissaq "pingaartooq" imlt. "pingaartorujussuusooq". 22%-it isumaqarput "pingaakanersuusooq", taamaalilluni 87%-it pingaarsorinnillutik pingaartorujussuorinnillutilluunniit.

Taamaalilluni Naalagaaffeqatigiinnermi nunat akornanni ikittuinnannguit isumaqarput Naalagaaffeqatigiinneq pillugu ilisimasaqarnissaq pingaaruteqanngitsoq.

Inuusuttut nunat allat tikikkusuppaat, taamaaliornikkut ilisimasatik qaffakkumallugit

Inuusuttut ilisimasamik qaffannissaat ass. atuartitsinerinnakkut pissarsiarerusunngilaat, nunat tikinnerisigut imminnut ilisareqatigiikkusupput. Inuit sisamaangaagasa pingasut Kalaallit Nunaat siullerpaamik takorusuppaat takooqqikkusulluguluunniit, kisitsillu Savalimmiunut 67%-uvoq. Ikittuinnannguit nunani taakkunaniinnikuupput (7% aamma 5% Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu).

Inuusuttut amerlanerit Kalaallit Nunaanneersut Savalimmiuneersullu Danmark tikinnikuuaat. Savalimmiormiut inuusuttaasa 87%-iisa Kalaallit Nunaat tikikkusuppaat (74%-iisa siullerpaamik) Danmarkilu (77%-iisa tikeqqillugu). Kalaallit inuusuttaasa 85%-iisa Danmark tikikkusuppaat (68%-it tikeqqillugu), 75 %-llu Savalimmiut tikikkusuppaat (65%-iisa aatsaat siullerpaamik).

Inuusuttut soqutigisaat pillugit nalunaarusiami tamakkiisumik uani atuarit **sjomaq.org**

"Inuusuttut assigiinngisuteqarpallaanngillat. Immitsinnut eqqarsaasorsorfigisarpugut, tamannali uppersisinnaanngilarput paasisaqarnerujumalluta immitsinnut tikeraartinnata."

Angut danskeq, 26-nik ukiulik

"Pitsaassagaluarpoq 18-liisinnata ilisimasaqarlualerutta, 18-liiguttami qinnersisinnaatitaallissaagut. Ilisimasat immaqa tusagassiuutitigut pissarsiarsinnaavagut, taamaalillutik inuusuttut susoqarneranut malinnaanerusinnaamata."

Arnaq savalimmiormioq, 24-nik ukiulik.

ISIGINNITTAASEQ

Immikkoortumi matumani immikkut isiginiassavagut inuusuttut imminnut qanoq isiginersut, nunanilu allani inuusuttoqatiminnut ataatsimuussuseqartutut misiginersut.

Isiginnittaaseq

Inuusuttut apersorpavut nunani allaniittunut nalinginnaasumik isiginnittaaseq, tusagassiuitit saqqummiussisarnerat namminnerlu isiginnittaasiat pillugit.

Danskit inuusuttaasa Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu namminneerlutik isigin-nittarnerat nalinginnaasumik isiginnittaatsimit tusagassiutillu saqqummiussisar-nerannit pitsaanerujussuuvoq. **Danskit 26 %-iisa** Danmarkimi Kalaallit Nunaannik **nalinginnaasumik isiginnittaaseq** ajunngitsorujussuartut ajunngitsutulluunniit nali-lerpaat. Pingajorarterutaasut (32%) isumaqarput ajunngitsuunanilu ajortuunngitsaq, 31%-illu isumaqarlutik isiginnittaaseq ajortuusoq ajortupilussuursorluunniit. Savalim-miunut nalinginnaasumik isiginnittaaseq danskit inuusuttaannit pitsaasupilussuartut pitsaasutulluunniit nalilerneqarpoq (44%), 7%-iinnaallu nalilerpaat isiginnittaaseq pitsaanngitsuusoq pitsaanngilluinnartorluunniit.

Qupperneq
11-miittut ta-
kussutissiat
takukkit

Akisut quliugaangata sisamat isumaqarput Kalaallit Nunaat Savalimmiullu ajortumik ajunngitsumilluunniit **tusagassiutitigut** saqqummiunneqartartut. Allatigulli danskit inuusuttaasa Kalaallit Nunaat Savalimmiullu qanoq nittarsaanneqartarneri pillugit isu-maqarput. 23%-it 40%-llu isumaqarput Kalaallit Nunaat Savalimmiullu amerlanertigut ajunngitsumik takutinneqartartut, **25%-it 5%-llu isumaqarput tusagassiutini nit-tarsaassisarneq amerlanertigut pitsaanngitsuusartoq ajorluinnartuulluniluunniit.** Taama naliliisoqaraluartoq danskit inuusuttaat **namminneq isiginnittaasertik tusa-gassiutit nittarsaassinerannit nalinginnaasumilluunniit isigininnermit pitsaane-rusoq.** 48%-it 54%-llu Kalaallit Nunaannik Savalimmiunillu isumaat pitsaasuuvoq.

Savalimmiormiut inuusuttaat naliliipput Danmarkimik isiginnittaaseq nalinginnaasoq pitsaasuusoq (64%), Kalaallit Nunaannullu 52%-ulluni. Savalimmiut tusagassiutaasa Danmarkimik saqqummiussisarnerat Kalaallit Nunaannit ajunnginneruvoq (57%-it isumaqarput Danmark ajunngitsumik saqqummiunneqartartoq, 15%-iinnaat isu-maqarlutik tusagassiutit Kalaallit Nunaat pitsaasumik saqqummiuttaraat). **Savalim-miut inuusuttaasa Kalaallit Nunaannik isigininnerat Danmarkimit ajornerujus-suuvoq.** 58%-it Danmarkimut isumaat pitsaasuuvoq, 7%-it pitsaanngitsuulluni. Kalaallit Nunaannut 16 %-it ajunngitsumik isiginnipput, **47%-rujussuillu pitsaanngit-sumik isiginnilutik.**

Kalaallit inuusuttaasa isigininnerat allaalaarpoq. Taakku Savalimmiunut isigin-ninnerminni affangajaasa immikkoortuni pingasuusuni nalunerarpaat. 32%-it nalunaarutigaa Savalimmiut pillugit ilisimasaqaratik (naleqq. ilisimanninneq pillugu immikkoortoq). Ikittuinnanguit pitsaanngitsumik isiginnipput. 38%-it naliliipput, nalinginnaasumik Savalimmiunut isigininneq pitsaasuusoq, 22%-it isumaqarput tusagassiutit Savalimmiut ajunngitsumik saqqummiuttaraat 22%-llu Savalimmiunut ajunngitsumik isiginnilutik.

Danmarkimut isigininneq pillugu 37%-it oqarput, Danmarkimut nalinginnaasumik isigininneq ajunngitsuusoq. 21%-it isumaqarput, kalaallit tusagassiutaasa Danmar-ki ajunngitsumik saqqummiuttaraat, **15%-iinnaallu Danmarkimut ajunngitsumik isiginnipput.** 44%-ii oqarput nalinginnaasumik isigininnertik pitsaanilu ajortuun-ngitsaq, **20%-llu pitsaanngitsumik isiginnittut.**

ISUMMIUTIINNAKKAT OQALUTTUARSIALLU PITSAANNGITSUT

Isummiutiinnakkat oqaluttuarsiallu pitsaanngitsut Inuusuttut nunanut allanut isiginninneri

Misissuinermi inuusuttut pineqartut tamarmik tikkuarpaat nunanut allanut isiginnittaasertik isummiutiinnakkanik taamaassorinninnernillu sunnersimaneqartoq, taamaalillunilu qangali taamaassorinninnermik isiginnittaatsimeerluni. Naak inuusuttut danskinut, savalimmiormiunut kalaallinullu isummiutiinnakkanik pigisaqarनावेersaaraluarlutik, ilisimagamikkumi pissusiviusut assigiinngisitaarnerusut, nalunngilaat isummiutiinnakkat ilisimasaqanngissusermik tunngaveqartut.

Savalimmiormiut danskillu inuusuttaasa Kalaallit Nunaat pillugu ilisimasaat oqaluttuarsianit pitsaanngitsunit tunngaveqarput

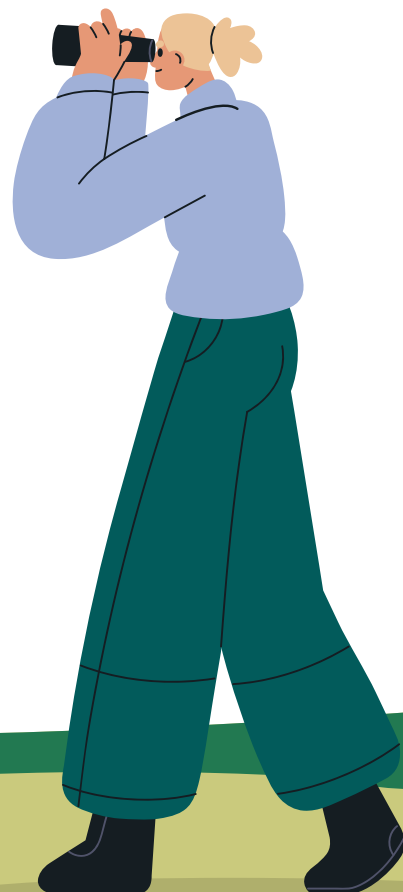
Apersorneqartuni danskit savalimmiormiullu inuusuttaat Kalaallit Nunaat pillugu ilisimasaat apeqqutigineqarput. Matumani taaneqarput Kalaallit Nunaata pinngortitaa, uumasut naalagaafiillu aaqqissuussaanerisa inissisimani pillugit. Taakku sania-tigut isumaginninnikkut kulturikkullu atukkat eqqaaneqarput, atugarliornerit, kinguaassiuutitigut atornerluinerit, imerajunneq, aningaasakilliorneq suliffissatigut ilinniartissatigullu periarfissagissaannginnerit kulturikkullu kingornussat ulorianartorsiornerat pillugu oqaatigisakkat pineqarlutik.

Savalimmiormiut danskillu pillugittaaq isummiutiinnakkanik oqaluttuarsiaqarpoq

Kalaallit danskillu apersorneqartut Savalimmiut pillugit ilisimasaat apeqqutigineqaraangata pinngortitaaq aalisarnermik savaateqarnermillu inuussutissarsiornerat erseqqissartarpaat. Danskillu inuusuttaasa ataasiakkaat arfanniarnertaaq eqqaavaat, isumaqarlutillu savalimmiormiut qallunaanut naleqqiullutik qanganisarsiornerusut, atueqqinneq kiisalu inuiaqatigiit ikittunnguummata meeraqannginneq eqqaaneqarput. Danskit kalaallit inuusuttaannit nipituutut, naalagaaniartutut, nikassaasutut ilisimasakittutullu eqqaaneqarput.

"Danmark ilisimareerpara, feeriamimi tappavunnartuaannaratta. Ajunngitsumik eqqarsaateqarfigaara, aammali ajortumik, tassami nikagineqarpugut. Imerajuttutut eqqartortarpaatigut."

Arnaq kalaaleq, 24-nik ukiulik

ATAATSIMUUSSUTSIMIK MISIGINEQ

Immikkoortumi matumani sammineqarput inuusuttut nunat akornanni ataatsimuussusermik misiginerat, kulturikkut inuusaatsitigullu imminnut atassusersinnaersut.

Naalagaaffeqatigiinnerup iluani inuusuttut nunani allani inuusuttoqatiminnut assigiinngitsorujussuarmik ataatsimuussusermik misigipput, allallu kulturianut imminnut qanoq attuumassusersinnaanertik assigiinngitsumittaaq isigalugu.

Danskit inuusuttaasa ikittuinnaat Kalaallit Nunaannik Savalimmiunillu naalagaaffeqatigiinnermik misigissuseq pigaat – amerlanerit atasutut misiginngillat nunanullu allanut attuumassuteqartutut misiginatik. Amerlanerusutillit inuusuttoqatit Kalaallit Nunaanneersut Savalimmiuneersullu ataatsimoorussaqaqarfigalugit misiginngilaat misiginngilluinnarlugilluunniit (71% aamma 66%).

Savalimmiormiut inuusuttaat annertunerusumik danskit kalaallillu inuusuttaat ataatsimoorussuteqarfigalugit atafigalugillu misigipput aammali assigiinngitsumik apeqqut akillugu. Amerlanerit inuusuttunut Kalaallit Nunaanneersunut (62%) Danmarkimeersunullu (56%) ataatsimooruteqarlutik misigipput. 58%-it 60%-llu Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu kulturimut atallutik misigipput. Naak apeqqummut assigiinngitsumik akigaluartut takuneqarsinnaalerpoq Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu kulturimut ataatsimuussusermillu misigisut.

Kalaallit inuusuttaasa Savalimmiut pillugit ilisimasaat Danmarkimut sanilliullugit immikkoortuni tamani appasinerupput. Kalaallit ikittuinnaat Savalimmiormiut inuusuttaannut ataatsimuussusermik misigipput (21%) 49%-iilu annikitsuinnarmik imlt. ataatsimooruteqanngilluinnarmik misigalutik, 30%-llu nalornipput. **47%-it misigisimapput ilaatigut annertuumik, danskit inuusuttaat ataffigalugit,** 38%-it annikinnermik imaluunniit misigisimannngivillutik. Amerlanerusuteqarluartulli, 67 %-it danskit kulturianut atallutik misigisimapput, Savalimmiullu kulturianut 21%-it attuumassuteqarlutik misigisimallutik.

Kalaallit inuusuttaasa 71 %-it savalimmiormiullu inuusuttaasa 68 %-ii isumaqarput ilisimasaqarneruneq atanerunermik misigisaqartitsissasoq. **Danskit inuusuttaat 61%-it isumaqarput Kalaallit Nunaat Savalimmiullu pillugit ilisimasaqarnerunikkut ataneruneq misigisinnaassallugu (21%-it naaggaarput 18 %-llu nalornipput).**

"Isumaqarpunga nunat tamarmik allanut isummiuteriigaqartut, isumaqarpungali Danmarki Kalaallit Nunaallu amerlanerusunik pitsaangitsunik imminnut isummiuteriigaqartut, tassami qaninnerusumik attaveqaratta. Kalaallit Nunaannimi savalimmiormioqarfiunngilaq. Ulluinnarni danskerpassuit takujuarpavut, atuarfinni, suliffeqarfinni, naalagarisavullu danskiugajuttarput."

Arnaq kalaaleq, 24-nik ukiulik

DANSKIT INUUSUTTAAT

Qanoq annertutigisumik inuusuttut nunani allaniittut ataatsimooqatigalugit misigisimavit?

Kalaallit Nunaat

Savalimmiut

Qanoq annertutigisumik nunap kulturianut inooriaasianullu atallutit misigisimaviuk?

Kalaallit Nunaat

Savalimmiut

SAVALIMMIORMIUT INUUSUTTAAT

Qanoq annertutigisumik inuusuttut nunani allaniittut ataatsimooqatigalugit misigisimavit?

Danmark

Kalaallit Nunaat

Qanoq annertutigisumik nunap kulturianut inooriaasianullu atallutit misigisimaviuk?

Danmark

Kalaallit Nunaat

KALAAALLIT INUUSUTTAAT

Qanoq annertutigisumik inuusuttut nunani allaniittut ataatsimooqatigalugit misigisimavit?

Danmark

Savalimmiut

Qanoq annertutigisumik nunap kulturianut inooriaasianullu atallutit misigisimaviuk?

Danmark

Savalimmiut

ISUMA

Nalunaarusiap immikkoortuani matumani inuusuttut politikkikkut suleqatigiinneq siunissamilu nunat akornini suleqatigiinnissaq pillugu misissuivugut.

Inuusuttut amerlanerussutillit suleqatigiinnarnissaq tamatumalu nukittorsarnissaa tapersorsorpaat.

Nunat pingasut akornanni amerlanerussutillit isumaqarput Naalagaaffeqatigiinnermi nunat suleqatigiinnerat ataannasasooq nukittorsarneqassasorluunniit, naak kalaallit savalimmior-
miullu inuusuttaasa suleqatigiinneq pitsaasuinnartut isigin-
ngikkaluaat. Aamma inuusuttut nunani tamani isumaqarput
Naalagaaffeqatigiinneq nutartertariaqartoq.

Siunissami suleqatigiinnissamut isummat

Danskit inuusuttaasa 52%-it nunat akornanni suleqatigiinneq
nukittorsarusuppaat, 19%-it ullumikkutut ittoqaannarnissaa kis-
saatigaat. **Taamaalilluni 71%-it taama ingerlasoqarnissaa su-
leqatigiinnerusoqarnissaaluunniit kaammattuutigaat.** 11%-it
arlaatigut suleqatigiikkunnaartoqarnissaa (1-4-mut) kissaatigaat,
18%-it nalornigaat. Tre procentit 1-2-mut taamaallaat akisut.

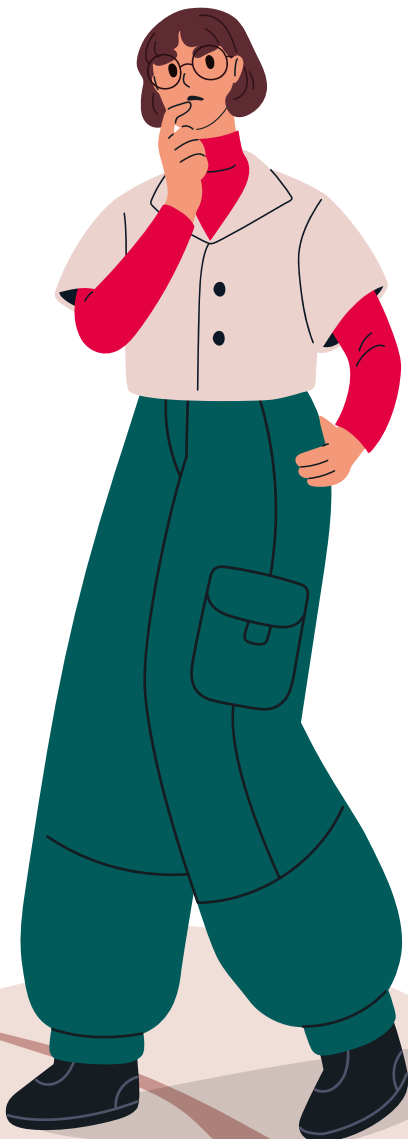
Savalimmiormiut inuusuttaanni 51%-it nunat akornanni an-
nerusumik minnerusumilluunniit suleqatigiinnerunissaq
kissaatigaat. 12%-it taamaatsiinnarusuppaat, 41%-llu suleqa-
tigiinnerup nukittorsarneqarnissaa kissaatigaat. 31 %-it sule-
qatigiikkunnaaminissaq kissaatigaat (skalamit 1-mit 4-mut).
Savalimmiormiut inuusuttaasa taamaalillutik apeqqut isumaqa-
tigiinngissutigaat, naak amerlanerussutillit suleqatigiinnerup
ataannarnissaa nukittorsarnissaalu kissaatigaluaat.

Tamannalu **kalaallit inuusuttaannissaaq** naammattuugas-
saavoq, taakku 52%-iisa nukittorsarneqaqqugaat, 12%-iisalu
maannakkutut iinnaqqugaat, katillugu **64%-it taamaagin-
naqqulluguluunniit nukittorsarneqaqquaar.** 28%-it nalunaaru-
tigaat suleqatigiinneq nukittorsangaatsiarneqassasooq (10/10).
Illuatungaaniilli 13%-it suleqatigiinneq taamaativeqquaar
(skalami 1). Naak suleqatigiinneq pigiinnarneqaqqullunilu
nukittorsarneqaqqugaluartoq aamma akerliosoqarpoq.

Nunat akornanni inuusuttuni **misissuivigineqartuni** Naala-
gaaffeqatigiinnerup isummerfiginissaa nalornissutigineqarpoq,
pitsaaqutit pitsaanngequtillu takusinnaagamikkit – aammalu
nunat qanoq namminneerlutik oqartussaatinissaat imlt.
suleqatigiinnerup unitsivinnissaata kingunissai takorloorumi-
naatsinneqarput.. Danskit inuusuttaasa misissuiffigineqartut
qanoq isummernissartik nalornissutigaat. Ilaannut nalornineq
patsiseqarpoq Naalagaaffeqatigiinnerup nalitsinnut tulluarnera
sunniutaalu tunngavissaqartinnginnamikkrit. Savalimmiormiut
kalaallillu inuusuttaasa ilaasa nunamik namminersuvinnissaat
piumanerugaluarpaa. Matumani allat isumaqarput nammi-
nersulivinnissaq anguniarneqassasooq, kisiannili ukiut suli arlariit
atorlugit tamanna sulissutigineqassasooq. Inuusuttulli nalornip-
put arlariinnik patsiseqarlutik.

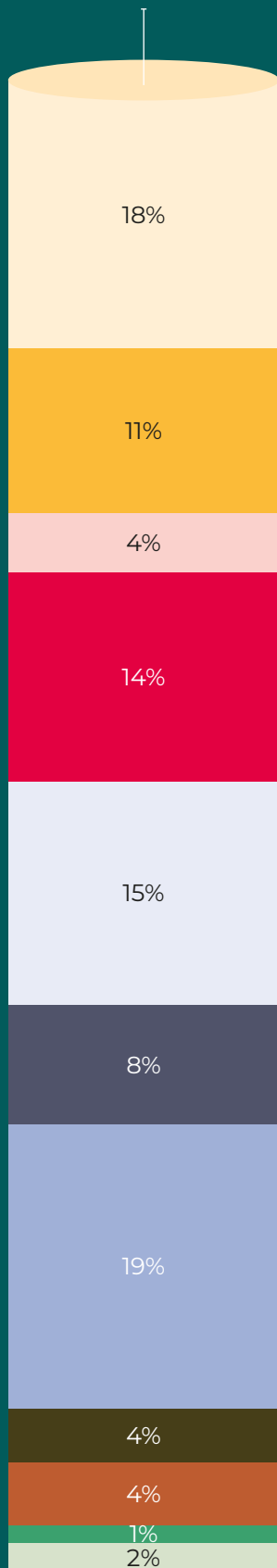
**"Eqqarsanngilanga Naalagaaf-
feqatigiinnermi peqataa-
juaannassasugut, tunnga-
vilersuutissaqanngilanga,
misigivungali ullut arlaanni
namminersulivissasugut"**

Arnaq kalaaleq, 19-nik ukiulik

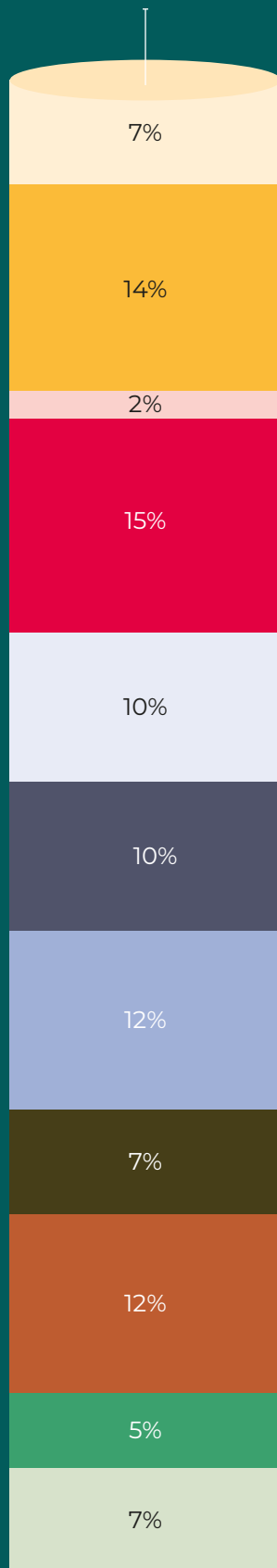
DANSKIT INUUSUTTAAT

Siunissami Naalagaaffeqa-
tigiinnerup iluani suleqati-
giinnissaq qanoq isigaajuk?

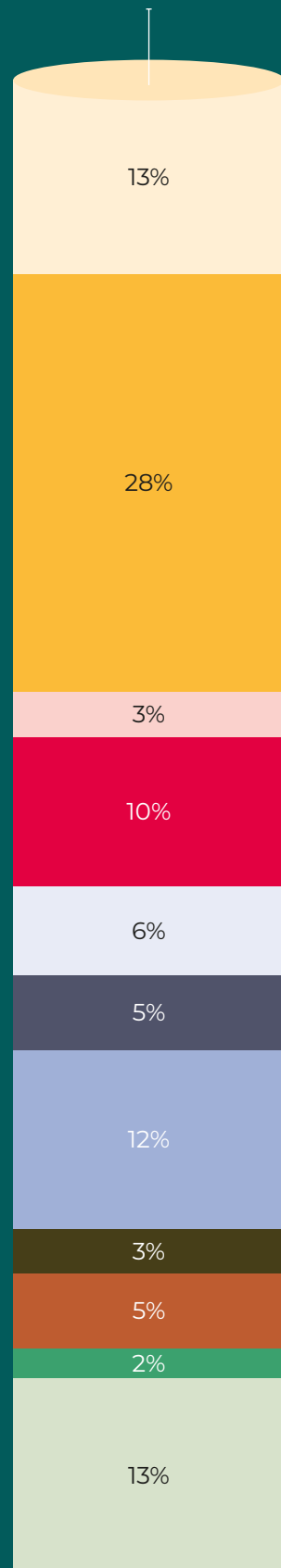
SAVALIMMIUT INUUSUTTAAT

Siunissami Naalagaaffeqa-
tigiinnerup iluani suleqati-
giinnissaq qanoq isigaajuk?

KALAALLIT INUUSUTTAAT

Siunissami Naalagaaffeqa-
tigiinnerup iluani suleqati-
giinnissaq qanoq isigaajuk?

1
Suleqatigiinneq
atorunnaassaaq

2

3

4

5
Maannatut
issaaq

6

7

8

9

10
Nukittor-
sartari-
aqarpoq

11
Naluara

Suleqatigiinneq naligiinnerulerpa?

Inuusuttut nunanit pingasuneersut annikitsuinnarmik isumaqarput, ukiuni kingullerni tallimani naligiinneruneqarsimasoq. Amerlasuut nalunerarput. Danskit inuusuttaanni 36%-it isumaqarput, ilaatigut imlt. annerusumik naligiinneqalersimasoq, 39%-iisa nalornigaat. Kalaallit inuusuttaat eqqarsaatigalugit amerlaqataat isumaqarput, tassa 25%-it aamma 35%-it. Savalimmiut inuusuttaanni 20%-it akipput naligiittoqalersimasoq naligiinnerusoqalersimasorluunniit, 44%-iisalu "annikitsumik" naligiittoqalersimanera eqqaavaat. 24%-llu "naludara" akissutigalugu.

Taamaalilluni inuusuttut nunani tamani isumaqatigiissutigaat annikitsuinnarmik naligiittoqalersimasoq. Toqqagassami "naludara"-mik toqqaasimasut amerlanerata takutissinnaavaa apeqqutip akinissaanut naammaginartumik ilisimasaqannginneq.

Naalagaaffeqatigiinneq nutartertariaqarpoq

Spørgeskemat atorlugit misissuinnermi inuusuttut aperineqarput, Naalagaaffeqatigiinneq qanoq isigineraat. Matumani danskit inuusuttaasa 47%-ii oqarput nunat akornanni ataatsimoorusaqarneq pigiinnarneqassasoq 25%-llu oqarlutik nutarterisoqartariaqartoq. Kalaallit inuusuttaannissaaq kisitsisit taamaakannerput, tassa 17%-it 33%-it savalimmiormiullu inuusuttaanni 39%-it 41%-llu. Kalaallit inuusuttaat nunanut allanut naleqqiullutik amerlanerit pisariaqarsorivaat (26%). Immikkoortoq "nutarterisoqartariaqarpoq" Kalaallit savalimmiormiullu amerlanerit toqqarpaat, aammalu danskit inuusuttaanni nr. 2-tut inisseqqalluni. Tamakkii-sumik isiginnilluni inuusuttut nunani taakkunani pingasuneersut isumaqarput Naalagaaffeqatigiinneq nutarterneqartariaqartoq.

Inuusuttut isumaat annerusumik paasisaqarfigerusukkukkit QR-kode atorlugu atuagqissinnaavutit

INUUSUTTUT AAQQISSUTISSATUT SIUNNERSUUTAAT

Inuusuttut arlariinnik siunnersuutissaqarput qanoq ililluni attaveqatigiinneq annerulersinneqarsinnaanersoq aammalu Naalagaaffeqatigiinnermi inuusuttuni paaseqatigiinneruneq qanoq anguneqarsinnaanersoq.

Atuarfimmi annerusumik pitsaannerusumillu atuartsineq

Inuusuttut atuarfimmi pitsaannerusumik Naalagaaffeqatigiinneq pillugu atuartsineq ilisimasaqarnerunissamut aqqutissatut tikkuarpaat. Danskit inuusuttaasa 90%-ingajaat Naalagaaffeqatigiinneq, Kalaallit Nunaat Savalimmiullu pillugit ilisimasaqarnerunissaq kissaatigaat. Atuarfimmi atuartsineq Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu ilisimasaqarnerunissamik aqqutissatsialattut taavaat. Aammattaaq Kalaallit Nunaanni inuusuttut Savalimmiunik Danmarkimillu atuarfimmi atuartinneqarneq aqqutigalugu paasisaqarnerorusuffigaat. Ingammillu Savalimmiut pillugit ilisimasaniq ujartuipput. Savalimmiut inuusuttaat aamma atuarfik aqqutigalugu ilisimasaqarnerorusupput, ingammik Kalaallit Nunaat pillugu.

Taamaallilluni nunani taakkunani pingasuusuni Naalagaaffeqatigiinneq nunallu allat pillugit paasisaqarnerorusuttoqarpoq, inuusuttullu nunanit tamaneersut atuarfimmi annerusumik pitsaannerusumillu atuartsineq aallarniutissatut tikkuarpaat.

Naapinnerit

Inuusuttut nunani tamaneersut attaveqatigiinneq annerusoq inuusuttullu akornanni paaseqatigiinnerunissamut naapinneq pingaarutilittut isumaqarfigaat. Atuarfimmi paarlaasseqatigiinneq naapivillunilu naapinneq, assersuutigalugu peqatigiiffiit aqqutigalugit, tamassaapput inuusuttut siunnersuutaat.

Nutaarsiassatigut oqaluttuat pitsaasut amerlanerit

Tusagassiuit nittarsaasarni nunat imminnut qanoq isiginerinnut pingaaruteqartorujussuartut pitsaasumillu oqaluttuortoqartarnissaa, soorlu kinguaariit nutaannerusut takutinneqarlutik, inuusuttunit isumaqarfigineqarput. Nunani pingasuusuni inuiaqatigiit nutaaliaasut pillugit ilisimasaniq nutaanik siammarterisoqarnissaa piumasarineqarpoq, ingammik Kalaallit Nunaat Savalimmiullu pillugit.

Inuusuttut nunani pingasuneersut tikkuarpaat naammaginartumik immiut ilisarisimaqatigiinnigikkaanni paasisutissanik eqqunngitsunik imlt. inernileriikkanik isummiuteriikkanillu salliutitsisarneq ajornanngitupilussuusoq. Tusagassiuit naammaginartumik nittarsaassisannginneri innuttaasunut sunniuteqartartut inuusuttut isumaqarput. Inuusuttut nunani tamaneersut assersuutit tikkuarpaat qaqutigunnaq Savalimmiunit saqqummiussisoqartarnera, tamannalu naammaginartumik ilisimasaqannginnermut patsisaaqataasoq.

Qaammarsaaneq inuillu naapeqatigiittarfiisigut ataatsimoorussamik naapiffeqarneq

Apersorneqartut inuit attaveqatigiittarfiisigut, inuusuttut imminnut attaveqatigiiffiginnaasaatigut videoliorluni paasisitsiniaanerit ilisimasaqarnerunissamut aqqutissatut siunnersuutigaat. Taamaaliornikkut nunani pineqartuni inuiaqatigiinni nutaaliaasuni ulluinnarni inuusuttut inuunerat takutinneqarsinnaammat.

IMA ILIORPUGUT

Misissuineq spørgeskemat atorlugit inuillu aalajangersimasut oqaloqatiginerisigut pivoq. Pineqarput: 18-nit 28-nut ukiullit.

Spørgeskemat atorlugit misissuineq

Inuusuttut Naalagaaffeqatigiinnermut, Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu ilisimasaat isumaallu paasiniaarlugit onlinekut spørgeskemat siammarterneqarput. Epinionip danskit inuusuttaasa misissuinermit periaasia atorlugu ingerlatsivoq.

Kalaallit savalimmiormiullu inuusuttaasa akissutaasa katersornissaannut DUF – Dansk Ungdoms Fællesråd nunani pineqartuni suleqateqarluni skemat atuarfinnik, inuit attaveqatigiittarfiisigut kattuffinnillu suleqateqarsimavoq. Spørgeskemat danskisuumit kalaallisuunngortinneqarsimapput savalimmiormiutuunngortinneqarlutillu. Spørgeskemat danskisuujullutillu kalaallisuujuupput.

Katillugit danskit 1014-it, kalaallit 318-it savalimmiormiullu 222-it 18-it 28-llu akornanni ukiullit misissuinermit peqataapput.

Apersorneqartut

Danskit, kalaallit savalimmiormiullu inuusuttaasa Naalagaaffeqatigiinneq pillugu ilisimasaat, soqutigisaat, isiginnittaasaat, isumaallu itinerusumik paasisaqarfiginiarlugit pingasoriarluni misissuiffigineqartunut oqaloqateqarneq ingerlanneqarpoq, nunani pingasuusuni tamani. Peqataasunut kajumissaariniarluni peqataasunik katiterisoqarpoq, ukiut, nunani pineqartuni najukkat suaassuserlu akimorlugit. Peqataasut tamarmik apersorneqarnermik nalaanni nunami aggerfimminni najugaqarput. Oqaloqatigiinnerit Epinionimit ingerlanneqarput.

SJÓMAQ PILLUGU

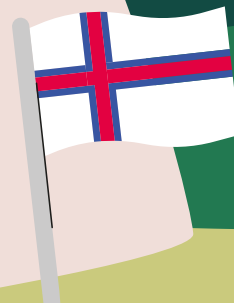
Assigiinngilagut, ataatsimooruterpassuaqarlutali

Suliniaqatigiiffik Sjómaq tassaavoq Danmarkimi, Savalimmiuni Kalaallilu Nunaannilu atassuteqarnerup ilisimasaqareqatigiinnerullu annertusarnissaanut suliniutilik. Naalagaaffeqatigiinnerup iluani inuusuttut Sjómaq aqqutigalugu soqutigisatillu aallaavigalugit naapissinnaalissapput.

Suliniummi nunani pingasuusuni inuusuttut suliniaqatigiiffii ataqqeqatigiinnermik, alapernaannermik, nali-giinnermik ikinngutigilernissamullu ammasuunissamik nunallu akornanni ammasuunissamik naleqartitaqartut anguniagaapput.

Assigiinngiiaarneq inissaqartinneqarpoq, nunammi pingasut pineqarmata, oqaatsit, kulturit amerlasuutigullu pinngortitat assigiinngissitaartut pineqarmata. Aammali assigiinngissutsit pineqartillugit, Naalagaaffeqatigiinnermi nunani tamani ataatsimoorussaqaarneq ersersinnaavoq. Taamaammatt Sjómaq-p aqutsisuisa ilisarnaatitut toqqarsimavaa: "Assigiinngilagut, ataatsimooruterpassuaqarlutali"

Suliniut Sjómaq pillugu annerusumik uani atuarit
www.sjomaq.org

IDUF

